

HÉLÈNE L'HEUILLET'DEN KOMŞULUK: İNSANLARIN BİRLİKTE VAROLUŞU ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

Komşuluk: Başkalık deneyimi

L'Heuillet, *Komşuluk* adlı kitabında, insanların bir arada var olma kültürüne nasıl eriştiğini, bunun tarihini ve düşünsel boyutunu inceliyor.

DERYA ÇAKIR

L'Heuillet, bugün sağımızın solumuzun, altımızın ve üstümüzün yakınlarımızla değil, komşularımızla dolu olduğunu hatırlatıp kişileri yere kapaklanmaktan da bu insanların kurtardığını belirtiyor. Başka bir söyleyişle yazar, komşuluğun bir başkalık deneyimi sağladığını anımsatıyor.

Beri yandan L'Heuillet, kişilerin komşu olmasıyla bir krizin meydana geldiğini ve mahremiyetle ilgili gerilimlerin yaşandığını söylüyor. Başkalarına rastlamanın istenmediği şimdilerde komşuluk da bir anlamda uygarlık huzursuzluğu hâline geliyor. Ancak yazarın burada hatırlattığı şey önemli: “Baş-

kası yoksa kişinin kendisi de yoktur.”

Yanımızdaki, altımızdaki, üstümüzdekiyle veya sınırdaşlarımızla kurulan bağa göre şekillenen komşuluk, bir yaşam ortamı yaratan ya da atomize olmayı veya çözülme-yi kolaylaştıran bir kavram: İnsanları birbirine yaklaştırıyor ya da kişilerin birbirinden vazgeçmek için gerekçeler sunmasını kolaylaştırabiliyor.

L'Heuillet'nin felsefe ve dünya tarihinden verdiği örnekler, konunun her iki tarafına dair açıklamalar ve temellendirmeler içeriyor. Küresel kabile veya atomize olma, söz konusu durumları açıklayan iki ifade. Yazar, buralardan geçerek konunun, hanede ağırlanan dosttan farklı bir tarafı olduğunu belirtiyor: “Komşuluk bedenlerin dip dibe ilişkisidir, genelde rahatsız eden de budur zaten. Bir başkasının bedeni daima dibimizde durur; sosyal medyada yahut görüntülü konuş-

ma imkânı sunan öteki iletişim araçlarında ise durum tam tersidir: Dostlarımıza dokunmanın ya da koklamanın imkânı yoktur. Beden yüze indirgenmiştir. Buna karşın, komşuların pişirdiği yemeklerin kokusunu içimize çekeriz, onlarla aynı havayı soluruz, onları sadece ekranda görmeyip hissederiz.

MESKÛN OLMANIN GİZEMİ

Dürtüst insanların uymak için herhangi bir kural aramadığı komşuluk etiğinin, bir yanımla da kayıtsızlık üzerine inşa edildiğini belirtiyor yazar: “Komşuluk, yer üzerinden bağ kurmaktır. Bu haliyle komşuluk alanı hem politikada hem de etikte bir anlam, hatıta bir önem kazanır. Toplumsal çözünmeye sihirli bir deva asla sunmuyor olsa da güven-

le yadsımanın imkânsız olduğu bir toplum tanımı rolü oynar.”

L'Heuillet, komşuluğun toplumla bütünleşme sağlayan yönüne de değiniyor. Ancak bunun zamanla bir kriz doğurduğunu; “çağımızın komşuluk krizinin, ‘öteki’ni karşımızdaki birinden başkası olarak tasavvur etme zorunluluğundan ileri geldiğini” vurguluyor. Bunun başka bir anlatımı, komşuluğun toplumsal psişik zincirin parçası olduğuna ilişkin. L'Heuillet'ye göre oraya yan yanalık da duvarlar da dahil: “Komşularla aramızda duvarlar olsa da bu duvarlar bir bakıma iki taraf için de daima ortaktır, ortak alan da benim hanemle başkasının hanesi arasında daima bir ayırım hattıdır... Ortak bir alan bulmak için uzaklara gitmeye gerek yok.”

L'Heuillet'nin deyişiyse komşuluk, hem birlikte var oluşu hissetme alanı hem de insanları meskûn olma eyleminin gizemiyle yüzleştiren bir durum. Dahası komşuluk etiği, başkalığı simgeleştirmenin şartlarını sunarken yazara göre söz konusu simgeleştirme, insanlarla birlikte var oluş imkânı sunar.

L'Heuillet'nin kaleme aldığı *Komşuluk* isimli araştırma, yukarıda sözü geçen tüm kavram, olgu ve süreçlerin felsefi ve tarihi yanını anlatmaya girişiyor. ■

Komşuluk / Héléne L'Heuillet / Çeviren: Adem Beyaz / YKY / 208 s. / Mayıs 2019

